

Svět po první světové válce

1. Versailleský mírový systém

Versailleská konference začala **18. ledna 1919**. Všechny státy se připravovaly na diplomatická jednání ještě dříve, než konference začala. **Vítězové chtěli největší výhody, porážení co nejvíce zmírnit následky porážky.**

Za viníky války byly označeny centrální mocnosti. Versailleské konference se účastnili **pouze zástupci vítězných států** - nejdůležitějších pět států - USA, Francie, Anglie, Itálie, Japonsko.

Hlavním orgánem v konferenci byla rada tří (Wilson, Lloyd George, Clemensau). **Rozporuplným bodem byl postup vůči Německu.**

- Nejtvrdší postoj měla Francie.
- Mírnější postoj měla Anglie, která chtěla zachovat rovnováhu sil a obávala se radikalizace poměrů v Německu.
- USA zastávaly názor, že Německo má vystupovat nejenom jako protiváha Francie, ale také (hlavně) Anglie.

Mimo mírová jednání zůstalo Rusko, které nebylo, ač patřilo k vítězným státům, přizváno. Cílem velmocí bylo likvidovat socialismus v Rusku a připravovat intervenci do Ruska, zabránit, aby se ruské revoluční myšlenky šířily do Evropy.

V červnu 1919 byla ve Versailles uzavřena mírová smlouva s Německem. Tato smlouva však nezajistila stabilitu (stanovila pro Německo příliš tvrdé podmínky) a vyvolávala potřebu odplaty.

teritoriální změny:

Německo ztratilo všechny kolonie ve prospěch Britů (+ Alsasko a Lotrinsko ve prospěch Fr.)

ztráta území ve prospěch RČS, Polska, Dánska, Belgie

vojenské podmínky:

rozpuštěna armáda (max. 100 000 vojáků pro řešení vnitřních problémů)

ztráta loďstva a ponorek, zákaz modernizace zbraní

hospodářské podmínky:

uhlí ze Sárska bude po dobu 15 let směřovat do Francie

reparace (ve zlatě, zboží (uhlí, železná ruda), cenné papíry) - pro Německo neúnosné (nesplnitelné) - několikrát upraveny

Smlouva s Rakouskem byla podepsána v září 1919 v Saint-Germain. Potvrdila **rozpad Rakouska - Uherska na nástupnické státy; potvrdila územní ztráty.** Dávala Rakousku určitá vojenská omezení a **stanovila reparace.** **Obsahovala přísný zákaz spojení Rakouska s Německem.**

Smlouva s Maďarskem byla uzavřena v roce 1920 v Trianonu.

Stanovila **ztrátu 70% maďarského území:**

Smlouva s Tureckem byla podepsána také v roce 1920 v Sévres. Potvrdila **rozpad Osmanské říše a ztrátu 4/5 území. Černomořské úžiny vešly pod mezinárodní kontrolu;** bylo omezeno loďstvo a **stanoveny reparace.**

V roce 1919 byla uzavřena smlouva s Bulharskem v Neuilly. Pro Bulharsko znamenala ztrátu území ve prospěch východních sousedů (Rumunska, Řecka, Království Srbů, Chorvatů a Slovinců).

Versailleský mírový systém **nevytvářel pevné základy pro mír. Byl založen na mocenské převaze vítězů,** vyvolával nespokojenost nejen v poražených zemích, ale i v zemích vítězných (např. Itálie).

Ve Versailleském mírovém systému bylo také **ustanoveny založení Spojených národů.**

V letech 1921 - 1922 probíhala Washingtonská mírová konference, která **uspořádala poměry v Tichomoří a na dálném východě** (posílení vlivu USA v daných oblastech). Na konferenci měly hlavní roli USA, Evropské mocnosti (Francie, Anglie, It.) a Japonsko.

Byly uzavřeny tři traktáty (smlouvy) mocností:

. . . . 1) nedotknutelnost v držbě ostrovů v Pacifiku

. . . . 2) stanoveny válečné lodě (velikost, tonáže), které tam mocnosti směly udržovat

. . . . 3) princip otevřených dveří v Číně pro všechny mocnosti